

การนำนโยบายมารยาทและค่านิยมแบบไทยในโรงเรียนแห่งหนึ่งไปปฏิบัติ Thai manners and values policy implementation in a school

สุกัญญา สุदारารัตน์¹ วิสุทธิ์ วิจิตรพิชรากรณ² อังอร่า นิยมภา³
¹นิสิตหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
²⁻³ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการนำนโยบายมารยาทและค่านิยมแบบไทยไปปฏิบัติ ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง ประชากร ได้แก่ ครูระดับประถมศึกษา จำนวน 22 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า การนำนโยบายมารยาทและค่านิยมแบบไทยในโรงเรียนแห่งหนึ่งไปปฏิบัติ ประกอบด้วย 6 ด้าน พบว่า ด้านวัตถุประสงค์ มีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านความร่วมมือหรือการตอบสนองของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านคุณสมบัติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ ด้านสภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ด้านทรัพยากร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และ ด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและการทำให้ปฏิบัติตามในระหว่างหน่วยงานต่างๆ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

คำสำคัญ : การนำนโยบายไปปฏิบัติ, มารยาทไทยและค่านิยมแบบไทย

ABSTRACT

The purpose of this research was to study Thai manners and values policy implementation in a school. Population groups were 22 primary teachers. Data was gathered by questionnaires and analyzed by descriptive statistic methods which were frequency distribution, percentage, mean and standard deviation.

The study could be concluded as follow. Thai manners and values policy implementation in a school in six aspects. It was found that Objective aspect was in a high level and got the highest average. Then Disposition of Implementers, Characteristic of lamenting agencies, Economic: Social and Political conditions and Policy resource were in a fair level. Inter-organizational communication was in the lowest average.

Keywords: Policy Implementing, Thai manners and values

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) ได้กล่าวถึงจุดเน้นพัฒนาหลักด้านการเตรียมพร้อมด้านกำลังคนและการเสริมสร้างศักยภาพของประชากรในทุกช่วงวัย มีดังนี้ 1) การพัฒนากลุ่มเด็กปฐมวัยให้มีสุขภาพกายและใจที่ดี เพื่อให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ 2) การหล่อหลอมให้คนไทยมีค่านิยมตามบรรทัดฐานที่ดีทางสังคม คนไทยในทุกช่วงวัยเป็นคนดี มีสุขภาพะที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัยมีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคมส่วนรวม 3) การพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถของคน มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัยเพื่อวางรากฐานให้เป็นคนมีคุณภาพในอนาคต การพัฒนาทักษะสอดคล้องกับความต้องการในตลาดแรงงานและทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 4) การเตรียมความพร้อมของกำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในกลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่จะเปลี่ยนแปลงโลกในอนาคตอย่างสำคัญ 5) การยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศในทุกระดับและยกระดับการเรียนรู้ โดยเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก ปรับระบบการจัดการเรียนการสอนและการ

พัฒนาคุณภาพครูทั้งระบบ และ 6) การสร้างเสริมให้คนมีสุขภาพดี เน้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางสุขภาพ และการลดปัจจัยเสี่ยงด้านสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อสุขภาพ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาความรู้ในการดูแล สุขภาพการพัฒนาารูปแบบการออกกำลังกายและโภชนาการที่เหมาะสมกับแต่ละช่วงวัย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรอิงมาตรฐานซึ่งกำหนดสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ไว้ในมาตรฐานการ เรียนรู้และตัวชี้วัด ซึ่งจะประกอบด้วยความรู้ ความสามารถ คุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ เมื่อผู้เรียน ได้รับการพัฒนาไปแล้วย่อมจะมีความรู้ความสามารถ ตลอดจนคุณธรรมจริยธรรมที่กำหนดไว้ในมาตรฐาน การเรียนรู้และตัวชี้วัดแล้ว จะนำไปสู่การมีสมรรถนะสำคัญ 5 ประการและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ดังนี้ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นใน การทำงาน 7) รักความเป็นไทย และ 8) มีจิตสาธารณะ

วิสัยทัศน์ของโรงเรียน สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) และเป็นไปตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามกระทรวงศึกษาธิการกำหนด โดยมีวิสัยทัศน์ ว่านักเรียนมี คุณธรรม จริยธรรมที่ดี เรียนรู้ตามแนวทางสร้างสรรค์และหลากหลาย มีจิตอาสา รักสิ่งแวดล้อม สุขภาพจิตดี กิริยา มารยาทตามแบบไทย มีความรู้ ทักษะชีวิตและทักษะพื้นฐานด้านการเรียนรู้ที่ดีเพื่อการศึกษาต่อ และ ประกอบกับในปีการศึกษา 2560 โรงเรียนแห่งหนึ่ง ได้เปลี่ยนแปลง อัตลักษณ์ของโรงเรียน เป็น “เอื้อเฟื้อ แจ่มใส แต่งกายดี วจี ไพเราะ” ซึ่งได้จัดโครงการที่สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนที่ปรากฏในอัตลักษณ์ในแผนพัฒนา โรงเรียนและระบบโครงการมารยาทและค่านิยมแบบไทย ประกอบด้วย กิจกรรม อัตลักษณ์ดีเด่น และ กิจกรรม ส่งเสริมระเบียบวินัยลงในแผนปฏิบัติการ ซึ่งเป็นฝ่ายกิจการนักเรียน ยุทธศาสตร์ที่ 1 ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัยและความกตัญญูทุกเวที

หลังจากที่โรงเรียนแห่งนี้ดำเนินโครงการมารยาทและค่านิยมแบบไทย ในปี 2560 จนเสร็จสิ้น พบว่า โครงการยังไม่ประสบความสำเร็จตามเป้าประสงค์ ตัวชี้วัดความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ผู้วิจัยจึงสนใจ ศึกษาการนำนโยบายมารยาทและค่านิยมแบบไทยไปปฏิบัติ ซึ่งความสำคัญของการศึกษานโยบายไปปฏิบัติว่า องค์การที่รับผิดชอบสามารถกระตุ้นให้ทรัพยากรตลอดจนกลไกที่สำคัญทั้งหมดปฏิบัติงานให้สามารถบรรลุ ผลลัพธ์ที่ได้ตั้งเป้าหมายเอาไว้ โดยผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ในการวางแผน และปรับปรุงในการนำ นโยบายไปใช้ให้บรรลุผลสำเร็จในครั้งต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการนำนโยบายมารยาทและค่านิยมแบบไทยในโรงเรียนแห่งหนึ่งสู่การปฏิบัติ

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการนำนโยบายมารยาทและค่านิยมแบบไทยไปปฏิบัติ ตามตัวแบบการนำ นโยบายไปปฏิบัติของ Van Meter and Van Horn (อ้างถึงใน วรเดช จันทรร, 2551) ซึ่งได้พัฒนาตัวแบบทาง ทฤษฎีที่ใช้ในการวิเคราะห์การนำนโยบายไปปฏิบัติโดยได้อธิบายถึง 6 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพของ การนำนโยบายไปปฏิบัติ ดังนี้ 1) วัตถุประสงค์ 2) ทรัพยากร 3) การสื่อสารและการทำให้ปฏิบัติตามในระหว่าง

หน่วยงานต่างๆ 4) คุณสมบัติของหน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องการปฏิบัติ 5) สภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง และ 6) ความร่วมมือหรือการตอบสนองของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ คณะกรรมการโครงการ จำนวน 9 คน และ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการ จำนวน 13 คน รวมทั้งหมด 22 คน

ขอบเขตด้านพื้นที่

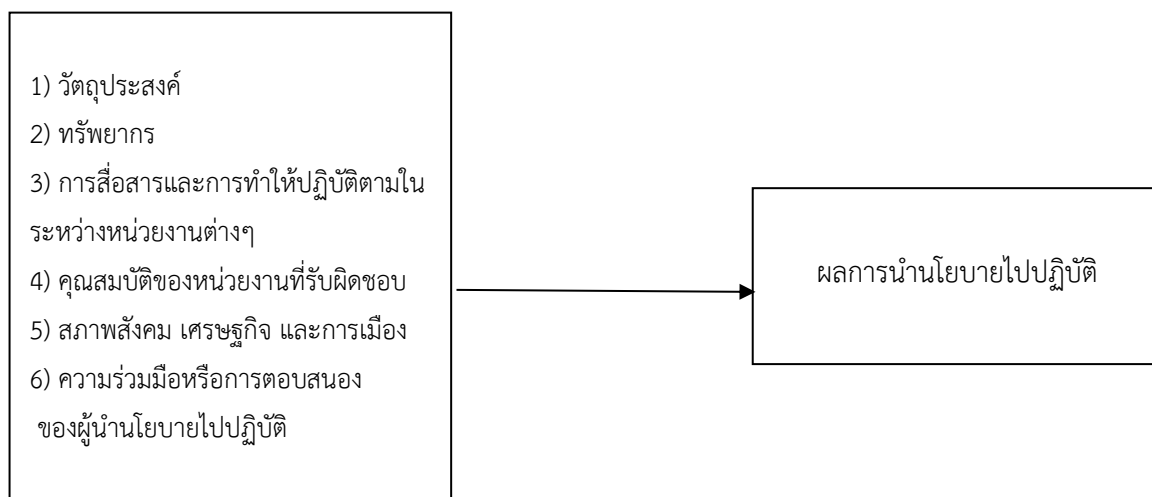
โครงการมารยาทและค่านิยมแบบไทยของโรงเรียนแห่งหนึ่ง

ขอบเขตด้านเวลา

การวิจัยในครั้งนี้ ดำเนินตั้งแต่เดือนมีนาคม ถึงพฤษภาคม 2561

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้ปัจจัยการนำนโยบายไปปฏิบัติของ Van Meter and Van Horn (อ้างถึงใน วรเดช จันทรร, 2551)

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ คณะกรรมการโครงการ จำนวน 9 คน และ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการ จำนวน 13 คน รวม 22 คน ซึ่งผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถามโดยผู้วิจัยทำการแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง ในโรงเรียนทั้งหมด 20 ชุด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำนโยบายมารยาทและค่านิยมแบบไทยในโรงเรียนแห่งหนึ่งไปปฏิบัติ นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ 6 องค์ประกอบ ดังนี้ วัตถุประสงค์ ทฤษฎีการ การสื่อสารระหว่างองค์กร และการทำให้ปฏิบัติตามในระหว่างหน่วยงานต่างๆ คุณสมบัติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ สภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง และ ความร่วมมือหรือการตอบสนองของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ แบบวัดเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ของ ลิเคิร์ท (Likerts)

การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี งานวิจัย และแนวคิดเกี่ยวกับการนำนโยบายมารยาทและค่านิยมแบบไทยในโรงเรียนแห่งหนึ่งไปปฏิบัติ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม ให้ครอบคลุมเนื้อหา และตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้
2. ศึกษาสร้างแบบสอบถามการนำนโยบายมารยาทและค่านิยมแบบไทยในโรงเรียนแห่งหนึ่งไปปฏิบัติ สร้างแบบสอบถามการนำนโยบายมารยาทและค่านิยมแบบไทยในโรงเรียนแห่งหนึ่งไปปฏิบัติ เป็นแบบสอบถามตามสภาพจริงโดย อิงการพิจารณาตรวจสอบจากอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ
3. นำแบบสอบถามการนำนโยบายมารยาทและค่านิยมแบบไทยในโรงเรียนแห่งหนึ่งไปปฏิบัติ ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิชานโยบาย ตรวจสอบความตรงถูกต้อง แล้วนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข
4. นำแบบสอบถามการนำนโยบายมารยาทและค่านิยมแบบไทยในโรงเรียนแห่งหนึ่งไปปฏิบัติที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปเก็บข้อมูลกับประชากรต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์สภาพการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยหาค่าเฉลี่ย (μ) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

สรุปผลการวิจัย

สถานภาพส่วนบุคคล ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 85 มีอายุระหว่าง 36-45 ปี ร้อยละ 45 มีสถานภาพของความสัมพันธ์กับโครงการ เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการ ร้อยละ 65 และคณะกรรมการโครงการ ร้อยละ 35 มีประสบการณ์ในการทำงาน ช่วงมากกว่า 10 ปี ร้อยละ 55

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำนโยบายมารยาทและค่านิยมแบบไทยในโรงเรียนแห่งหนึ่งไปปฏิบัติ ซึ่งการนำนโยบายมารยาทและค่านิยมแบบไทยไปปฏิบัติตามความคิดเห็นของครูระดับประถมศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.06$, $\sigma = .97$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านวัตถุประสงค์ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.60$, $\sigma = .88$) รองลงมาด้านความร่วมมือหรือการตอบสนองของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.30$, $\sigma = 1.09$) และด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและการทำให้ปฏิบัติตามในระหว่างหน่วยงานต่างๆ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\mu = 2.75$, $\sigma = 1.00$)

การนำนโยบายมารยาทและค่านิยมแบบไทยในโรงเรียนแห่งหนึ่งไปปฏิบัติ ตามความคิดเห็นของครูระดับประถมศึกษา ด้านวัตถุประสงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.60$, $\sigma = .88$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประเด็นการกำหนดวัตถุประสงค์ของนโยบายที่ส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อการมีมารยาทตามค่านิยมแบบไทย มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\mu = 3.80$, $\sigma = .95$) และ รองลงมาประเด็นการเห็นความสำคัญของกฎ ระเบียบวินัยที่มีต่อตนเองและผู้อื่น สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ($\mu = 3.60$, $\sigma = .82$) อยู่ในระดับมาก ส่วนประเด็นการกำหนดแนวทางในการประพฤติ ปฏิบัติตนเอง มีบุคลิกภาพที่ดี ใ้จากที่สุภาพอย่างเหมาะสมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\mu = 3.40$, $\sigma = .88$) อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านทรัพยากร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.83$, $\sigma = .90$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกประเด็นอยู่ในระดับปานกลาง โดยประเด็นคณะทำงานมีความเข้าใจในโครงการมารยาทและค่านิยม

แบบไทย สามารถทำงานในทุกขั้นตอนได้อย่างครบถ้วน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu = 3.20$, $\sigma = .83$) รองลงมา ประเด็นคณะทำงานให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการดำเนินตามโครงการ ($\mu = 3.15$, $\sigma = 1.09$) และงบประมาณ วัสดุและอุปกรณ์ ที่ได้รับในการดำเนินการอย่างเพียงพอและเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\mu = 2.55$, $\sigma = .89$)

ด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและการทำให้ปฏิบัติตามในระหว่างหน่วยงานต่างๆ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.75$, $\sigma = 1.00$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกประเด็นอยู่ในระดับปานกลาง โดยประเด็นผู้รับผิดชอบโครงการได้กำหนดตำแหน่งหน้าที่ ระบุขอบข่ายในปฏิบัติตามภาระงานอย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu = 3.15$, $\sigma = 1.18$) รองลงมา ประเด็นการประสานความร่วมมือในทุกส่วนทุกฝ่ายของโครงการเป็นไปด้วยดี ($\mu = 3.00$, $\sigma = 1.08$) แต่ประเด็นการจัดประชุมทุกเดือนเพื่อปรึกษาหารือ ร่วมแก้ปัญหา พัฒนาให้แนวทางบรรลุตามเป้าหมายของโครงการร่วมกัน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\mu = 2.10$, $\sigma = .79$) อยู่ในระดับน้อย

ด้านคุณสมบัติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.03$, $\sigma = 1.02$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกประเด็นอยู่ในระดับปานกลาง โดยประเด็นหน่วยงานกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมายอย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu = 3.15$, $\sigma = .93$) รองลงมาประเด็นหน่วยงานจัดโครงสร้าง หน้าที่เหมาะสมต่อการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติที่ชัดเจน ($\mu = 3.10$, $\sigma = .97$) และประเด็นหน่วยงานมีระบบการกำกับ ติดตาม ดูแล ประเมินผลการดำเนินงานเป็นระยะจนถึงการเสร็จสิ้นอย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\mu = 2.85$, $\sigma = 1.23$)

ด้านสภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.85$, $\sigma = .91$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกประเด็นอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับดังนี้ ประเด็นหน่วยงานมีระบบการกำกับ ติดตาม ดูแล ประเมินผลการดำเนินงานเป็นระยะจนถึงการเสร็จสิ้นอย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu = 3.15$, $\sigma = .81$) รองลงมาประเด็นหน่วยงานกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมายอย่างชัดเจน ($\mu = 2.85$, $\sigma = 1.04$) และประเด็นผู้ปกครอง และชุมชนภายนอก สนใจและสนับสนุนให้นักเรียนเข้าร่วมและปฏิบัติตามแนวทางของโครงการอย่างเคร่งครัด มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\mu = 2.55$, $\sigma = .89$)

ด้านความร่วมมือหรือการตอบสนองของผู้มีนโยบายไปปฏิบัติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.30$, $\sigma = 1.09$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกประเด็นอยู่ในระดับปานกลาง โดยประเด็นผู้รับผิดชอบโครงการตระหนักถึงประโยชน์ของโครงการร่วมกันที่ส่งผลต่อผู้ร่วมโครงการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu = 3.40$, $\sigma = 1.14$) รองลงมาประเด็นผู้รับผิดชอบโครงการมีมุ่งมั่นในการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของโครงการ ($\mu = 3.35$, $\sigma = 1.18$) และประเด็นผู้รับผิดชอบโครงการมีความเข้าใจในโครงการอย่างละเอียดก่อนการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\mu = 3.15$, $\sigma = .93$)

การอภิปรายผล

ผู้วิจัย ได้อภิปรายการนำนโยบายมารยาทและค่านิยมแบบไทยในโรงเรียนแห่งหนึ่งไปปฏิบัติ ดังนี้

1) ความคิดเห็นของครูระดับประถมศึกษา ที่มีการนำนโยบายมารยาทและค่านิยมแบบไทยไปปฏิบัติ ในภาพรวม ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านวัตถุประสงค์ มีสภาพการปฏิบัติระดับ

มาก ทั้งนี้ อาจเนื่องจากคณะกรรมการโครงการได้กำหนดวัตถุประสงค์ รูปแบบของนโยบายที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการของโรงเรียนสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และอัตลักษณ์ใหม่ของโรงเรียนที่เปลี่ยนแปลงในปีการศึกษาที่ผ่านมา ที่ส่งเสริมพัฒนาผู้เข้าร่วมโครงการ โดยมุ่งหวังให้เห็นความสำคัญของกฎ ระเบียบวินัยที่มีต่อตนเองและผู้ที่อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข ซึ่งวัตถุประสงค์ของโครงการมีความชัดเจนในทางปฏิบัติ สอดคล้องกับ เทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์ (2536:148-154) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างประสิทธิผลของการนำนโยบายการให้บริการแก่ประชาชนไปปฏิบัติกรณีศึกษาสำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านความชัดเจนของเป้าหมายของนโยบายการให้บริการ ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ที่มีความตั้งใจในการให้บริการแก่ประชาชน โดยความชัดเจนในเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของกฎหมายจะช่วยเป็นทิศทางแก่เจ้าหน้าที่ในการนำนโยบายไปปฏิบัติอีกทั้งยังเป็นการช่วยควบคุมพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ให้มุ่งรักษาสภาพเดิมที่เคยปฏิบัติมาแต่ถ้าขาดความชัดเจนในการกำหนดวัตถุประสงค์ของนโยบายแล้วมักนำไปสู่ความล้มเหลวในการปฏิบัติงานและถูกให้ความสำคัญน้อย

ประเด็นที่รองลงมา คือ ด้านความร่วมมือหรือการตอบสนองของผู้มีนโยบายไปปฏิบัติ ที่มีสภาพการปฏิบัติระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากทีมคณะกรรมการของโครงการมีการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนจึงน่าจะเป็นส่วนหนึ่งในการส่งผลให้ทีมคณะกรรมการเข้าใจรายละเอียดรูปแบบการดำเนินโครงการก่อนการปฏิบัติ ทำให้ทีมคณะกรรมการเห็นประโยชน์ที่มีต่อผู้เข้าร่วมโครงการ เกิดความมุ่งมั่นตั้งใจให้บรรลุเป้าหมายของโครงการสอดคล้องกับไบรอันท์ และไวท์ (Bryant and White, 1982:112-114) ที่กล่าวว่า ผู้ปฏิบัติจะเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งประการหนึ่งในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติซึ่งในที่นี้จะเน้นพิจารณาองค์ประกอบย่อยที่สำคัญจะอธิบายเป็นภาพรวม คือ ความรู้ ความสามารถความตั้งใจจริง และการปรับตัวของผู้ปฏิบัติ ผู้ปฏิบัตินั้นจะต้องปฏิบัติงานอยู่ในระดับพื้นที่ใกล้ชิดกับกลุ่มเป้าหมายนโยบายมากที่สุด

ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและการทำให้ปฏิบัติตามในระหว่างหน่วยงานต่างๆ มีสภาพปฏิบัติระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะความไม่เพียงพอของการติดตาม เข้าร่วมการประชุมปรึกษาหารือ ร่วมพูดคุยกันในการแก้ปัญหาต่างๆอย่างต่อเนื่อง หากแต่ทางทีมคณะกรรมการก็ยังมีความชัดเจนในการสื่อสาร แจกแจงหน้าที่ ขอบเขต การปฏิบัติงาน ส่งผลให้การทำงานตามภาระงานภาพรวมลุล่วงตามแผนการดำเนินโครงการ สอดคล้องกับ โกวิทย์ พวงงาม (2554 : 43) ได้ศึกษาวิเคราะห์แนวคิดหลักการ สภาพการดำรงอยู่การดำเนินงานและปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงานสภาองค์กรชุมชน ตำบลกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบปัญหาด้านความสัมพันธ์ ความร่วมมือและการประสานงานระหว่างสภาองค์กรชุมชนตำบลกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดความเข้าใจร่วมกันกับองค์การบริหารส่วนตำบลถึงบทบาทภารกิจของสภาองค์กรชุมชน เช่น ในเรื่องของการจัดทำแผนพัฒนาของชุมชน และองค์การบริหารส่วนตำบล ยังขาดการประสานงานกันในการจัดทำแผนร่วมกัน ตลอดจนยังไม่มีผลักดันแผนของสภาองค์กรชุมชนเข้าสู่การจัดทำแผนขององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างชัดเจนเท่าที่ควร

ข้อเสนอแนะเพื่อนำงานวิจัยนี้ไปใช้

1. จากผลการศึกษา พบว่า การสื่อสารระหว่างองค์กรและการทำให้ปฏิบัติตามในระหว่างหน่วยงานต่างๆ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ทางโรงเรียนควร จัดประชุม ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน อย่างต่อเนื่อง ลดช่องว่างปัญหาการสื่อสาร อาจเพิ่มการประสานความร่วมมือในแนวปฏิบัติเดียวกัน อาจเป็นอีกวิธีการที่ช่วยกระตุ้นให้ทีมคณะกรรมการ ตื่นตัวในการปฏิบัติหน้าที่อย่างต่อเนื่อง

2. จากผลการศึกษา พบว่า ด้านทรัพยากร มีค่าเฉลี่ยต่ำรองลงมา ดังนั้น โครงการมารยาทและค่านิยมแบบไทย ควรเพิ่มงบประมาณในการให้รางวัลแก่กิจกรรมต่างๆของโครงการ อาจเป็นการสร้างแรงจูงใจต่อผู้เข้าร่วมโครงการ อาจลองจัดโหวตสิ่งที่คุณเข้าร่วมโครงการสนใจ

3. จากผลการศึกษา พบว่า ด้านสภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง มีค่าเฉลี่ยต่ำรองลงมาจากด้านทรัพยากร ซึ่งผู้ปกครอง ชุมชนภายนอกสถานศึกษามีส่วนเกี่ยวข้องที่ทำให้นโยบายประสบผลสำเร็จ ควรจัดทำคู่มือแนวทางปฏิบัติ สำหรับผู้ปกครองและผู้เข้าร่วมโครงการ และอาจเลือกใช้วันประชุมผู้ปกครองของการเปิดภาคเรียนในการชี้แจง สร้างความเข้าใจถึงนโยบายและแนวทางการใช้คู่มือให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เพราะอาจเป็นวิธีที่ผู้ปกครองและผู้เข้าร่วมโครงการ ตระหนักและเห็นความสำคัญของนโยบาย น่าจะยินดี สนับสนุน กระตุ้นให้บุตรหลานในการปฏิบัติตามแนวทางของโรงเรียน ซึ่งความร่วมมือในทุกฝ่ายเช่นนี้ น่าจะก่อให้เกิดความยั่งยืนถาวรในการปลูกฝังนิสัยการมีมารยาท ระเบียบวินัยของนักเรียน

4. จากผลการศึกษา พบว่า ด้านคุณสมบัติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ยต่ำรองลงมาจากด้านสภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ดังนั้น โครงการมารยาทและค่านิยมแบบไทย ควรเพิ่มให้ทีมคณะกรรมการกำหนด การติดตาม กำกับ ดูแล และประเมินผลการดำเนินงานเป็นระยะลงในปฏิทินการปฏิบัติงาน ซึ่งอาจจะบูรณาการในการรับผิดชอบด้านนี้โดยเฉพาะ

5. จากผลการศึกษา พบว่า ด้านความร่วมมือหรือการตอบสนองของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยสูงรองลงมาจากด้านวัตถุประสงค์ ซึ่งทีมคณะกรรมการ ควรเพิ่มการสร้างเข้าใจในทางปฏิบัติในแต่ละขั้นตอนของการปฏิบัติงาน อาจกำหนดลงในแผนปฏิบัติการในแต่ละกิจกรรมภายใต้โครงการอย่างชัดเจน

6. จากผลการศึกษา พบว่า ด้านวัตถุประสงค์ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ซึ่งสิ่งที่ควรเพิ่มเติมในด้านนี้ อาจให้คณะกรรมการทุกคนได้มีส่วนร่วมในการร่วมกำหนดวัตถุประสงค์ ให้ครบทุกประเด็นที่มีความสอดคล้อง อัตลักษณ์ของโรงเรียน โดยอาจจะลงให้ชัดเจนในกระบวนการ ขั้นตอนปฏิบัติการ และจัดทำแผนงานหรือแผนปฏิบัติการ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการพัฒนาแบบการติดต่อสื่อสาร และการเพิ่มประสิทธิภาพการสื่อสารในคณะทำงานผู้รับผิดชอบโครงการ
2. ควรศึกษารูปแบบการสื่อสารแบบสองทาง (two-way communication) ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อช่วยให้ผู้รับผิดชอบโครงการได้ข้อมูลย้อนกลับจากการปฏิบัติงาน และได้ใช้ข้อมูลเหล่านี้เป็นฐานในการกำหนดทิศทางการปรับปรุงแก้ไข ในขณะเดียวกันการสื่อสารแบบนี้จะทำให้คณะกรรมการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิสุทธิ์ วิจิตรพิชารมณ์และผู้ช่วยศาสตราจารย์ อัจฉรา นิยามาภา ที่ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ ชี้แนะ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในการจัดทำวิทยานิพนธ์แก่ผู้วิจัยตั้งแต่ต้นจนจบสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- โกวิท พวงงาม. (2554). รายงานการประเมินองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความเป็นเลิศเพื่อรับรางวัล
พระปกเกล้าประจำปี 2554. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า, 2554.
- คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. (2561). การจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564). (ออนไลน์) 2558 (อ้างเมื่อ 20 เมษายน 2561). จาก
<http://www.nesdb.go.th>.
- เทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์. (2536). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างประสิทธิผลของการนำนโยบายไป. ปฏิบัติ: กรณีศึกษา
สำนักงานเขต กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ พัฒนบริหารศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการ
พัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วรเดช จันทรเดช. (2551). ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). หลักสูตรแกนกลาง. กรุงเทพฯ:
กระทรวงศึกษาธิการ.
- Bryant, C. and White, L.G. (1982). *Managing Development in the Third World*. Boulder, Colorado :
Westview.
- Ingram and Mann. (1980). *Policy Failure : An Issue Deserving Analysis* in. *Why Policies Succeed
or Fail*. Beverly Hills, California: Sage Publication.